

Logaj za STA: Ne more nam biti v interesu, da celoten šolski sistem obrnemo na glavo (intervju)

pogovarjal se je Aleš Kocjan

Ljubljana, 16. februarja - Vse spremembe, ki smo jih uvajali v šolstvo, niso bile povsem domišljene, kljub temu je treba popravke izvajati počasi in premišljeno. "Zagotovo nam ne more biti v interesu, da sistem, ki je v večini dober, v celoti obrnemo na glavo," je v pogovoru za STA dejal direktor zavoda za šolstvo Vinko **Logaj**.

Logaj v zvezi z nekaterimi pozivi po radikalnih spremembah v slovenskem šolskem sistemu opozarja, da je treba morebitne popravke uvajati postopoma in premišljeno, saj "če bomo stvari spreminjali zato, da bo že v naslednjem šolskem letu bistveno drugače, smo se zmotili". Po njegovih besedah se spremembe delajo na dolgi rok, njihovi rezultati pa se pogosto pokažejo tudi šele po desetih letih.

Tudi zato je nekoliko skeptičen do peticije društva Svet staršev, ki zahteva precejšnje spremembe in jo je do zdaj podpisalo več kot 22.000 ljudi. "Peticijo sicer jemljem resno, vendar vse tisto, kar je zapisano v njej, nikakor ne kaže na neko konsistentnost sprememb v šolskem sistemu," pravi.

Ne pritrjuje na primer mnenju iz peticije, da je v šolah preveč učne snovi. "Učni načrti so morda res obsežni, a imajo učitelji relativno veliko avtonomije, kaj bodo obravnavali. Obvezno morajo obravnavati posamezne tematske sklope, slediti ciljem in standardom znanja, vse ostalo pa je prepuščeno njim," pravi. Pogosto se mu sicer zdi, da v javnosti o učnih načrtih razpravljajo tisti, ki jih niso niti pogledali.

Da bi vendarle razčistili dileme, ali so slovenski učenci dejansko preobremenjeni, na zavodu pripravljajo posebno raziskavo. Z njo bodo obremenjenost preverjali preko tega, kaj pri učencih povzroča stres: "Želimo ugotoviti, ali stres povzroča šola, ali ga povzročajo šolske in domače obveznosti skupaj, ali pa morda tudi pritisk domačega okolja."

Po tem bo **Logaj**, kot pravi, tudi lažje odgovoril na vprašanje, ali je več obveznosti in obremenitev prinesla devetletka. "Mednarodne primerjave kažejo, da naši učenci z vidika časovne obremenjenosti niso med najbolj obremenjenimi. Prav tako ne, ko gre za sodelovanje v razširjenemu programu. Res pa je, da je po tistem, ko je bila uvedena devetletka, postalo na nek način modno vključevanje otrok v vse mogoče dejavnosti, kar je morda lahko povečalo obremenjenost otrok. A za to ni kriv šolski sistem, ampak naravnost v družbi," pravi **Logaj**.

S premisleki iz peticije, da imajo učenci preveč domačih nalog, se ne strinja, meni tudi, da je treba biti pri presojanju koristnosti domačih nalog preudaren. "Nekatera znanja zahtevajo rutino, določen del rutine pa je treba narediti doma. Če učenec doma zgolj uredi stvari, ki jih je slišal v šoli, jih bistveno lažje osvoji," opozarja.

Pozivov o ukinitvi Nacionalnega preverjanja znanja (NPZ), ki se pojavljajo že nekaj časa, in najnovejšega poziva za ukinitve mature ne podpira. "Osnovni koncept NPZ je, da z njim pridobimo informacije o standardih znanja, ki jih dosegajo posamezni učenci in ki jih dosegajo učenci povprečno v generaciji. Te informacije nato vsakemu učencu omogočajo, da se primerja s povprečjem svojih sovrstnikov. Hkrati lahko šole na osnovi analiz rezultatov učencev načrtujejo morebitne izboljšave. Ob tem dodaja, da če v državi ukinemo vsa eksterna preverjanja znanja, potem na nacionalni ravni nimamo več nobenih podatkov za primerjavo.

Ideja ukinitve mature in ponovne uvedbe sprejemnih izpitov na fakultetah pa je po njegovem "na prvo žogo morda zanimiva, a nič več od tega". "Treba je namreč vedeti, da so sprejemni izpiti za dijake veliko bolj stresni od mature. Matura je namreč predvidljiva, sprejemni izpiti pa ne, ker nikoli ne veš, kakšni bodo. Bistveno več stresa je tudi, če se učenci odločajo med več fakultetami. V tem primeru je treba delati sprejemne izpite na dveh ali treh fakultetah," pravi.

Zavod za šolstvo je po zakonodaji osrednji državni razvojno-raziskovalni in svetovalni zavod na področju vzgoje in izobraževanja in kot tak zadolžen za podajo strokovnih predlogov za spremembe v šolskem sistemu. Njegov

direktor na vprašanje, kakšne spremembe nameravajo predlagati v prihodnje, odgovarja, da so med drugim že pripravili predlog sprememb pri vrednotenju znanja v prvi polovici 1. razreda.

Ker ga nameravajo v kratkem predstaviti ministru za izobraževanju Jerneju Pikalu, podrobneje o njem še ni želel govoriti, v grobem pa predlagajo nekoliko drugačen pristop pri opisnem ocenjevanju: "Konkretno gre za spodbujanje zbiranja dosežkov oziroma izdelkov učencev in na podlagi tega vrednotenje njegovega napredka. Gre torej za rahel odmik od zdajšnjega načina ocenjevanja".

Sam bi podprl tudi spremembe pri ocenjevanju predmetov, kot so šport, glasbena umetnost, likovna umetnost, tehnika in tehnologija. "Z neštevilčnimi ocenami, kot smo jih poznali prej, namreč ni bilo nič narobe," pravi, a tudi dodaja, da kakšnih resnih razprav o tem do zdaj še ni bilo. Ne podpira pa predloga, da bi se znova ocenjevalo vedenje: "Družba se razvija. Tradicionalni vzgojni ukrepi več ne delujejo, zato je treba najti tudi ustreznejše pristope drugje, predvsem pri izvajanju pouka."

Zavod za šolstvo je opravil tudi analizo standardov znanja pri splošno izobraževalnih predmetih na splošni in poklicni maturi ter pripravil predlog sprememb za obe maturi. "Gre za predlog, da bi dijakom v srednjem strokovnem izobraževanju omogočili zaključek pri splošnih izobraževalnih predmetih na enak način kot pri splošni maturi. S tem bi izenačili pogoje za vpis na univerzitetni študij. Slednje se nam zdi pomembno, ker se delež tistih, ki opravljajo splošno maturo, zmanjšuje (za 10 odstotkov v zadnjih letih), povečuje pa se delež tistih, ki se odločajo za srednje strokovno izobraževanje in poklicno maturo, pri čemer tudi slednji vse pogosteje prehajajo na fakultete," pravi.

Med spremembami, ki jih že izvajajo, pa navaja spremembe v gimnazijskem izobraževanju oziroma poskus povezovanje različnih predmetov in spreminjanje načina poučevanja v smeri interdisciplinarnega pristopa. Slednje po njegovih besedah ne pomeni ukinjanje predmetov v gimnaziji, ampak spodbujanje raziskovalnega dela dijakov, ki je povezano s področji iz več predmetov.

Jih pa delo čaka tudi ko gre za izdajanje odločb učencem s posebnimi potrebami, ki jih izdaja zavod za šolstvo. Število učencev z odločbami se namreč povečuje, "zato je čas za določene spremembe". "Nekatera izhodišča so že pripravljena, predvsem v smeri, da se prepreči zlorabe in poveča učinkovitost pomoči učencem in dijakom, ki to pomoč potrebujejo," dodaja.

V šolskem sistemu bo treba po mnenju Logaja prevetriti nekatere anomalije

Ljubljana, 17. februarja - V dozdajšnjih letih so se v šolskem sistemu nabrale nekatere anomalije, ki bi jih veljalo prevetriti, opozarja direktor Zavoda RS za šolstvo Vinko **Logaj**. Med slednjimi omenja možnost, da so starši sproti obveščeni o ocenah otrok in možnost anonimnih prijav na šolsko inšpekcijo na vsako stvar.

Logaju se zdi nesprejemljivo, "da starši malo manj kot polnoletnega dijaka domov sproti prejemajo obvestila o ocenah". "S tem otrokom jemljemo vso odgovornost. Odgovornost se namreč gradi tudi skozi to, da otrok staršem sam prenese informacijo, kaj je počel in kakšno oceno je dobil," je dejal za STA in dodal, da smo šli s tem predaleč.

Tudi glede na to, da starši danes že kar takoj dobijo vse informacije preko elektronskih poti, se po njegovem ne gre čuditi podatku, da na govorilne ure hodi vse manj staršev, zlasti v srednjem izobraževanju.

Narobe se mu tudi zdi, da je bila v šolah uvedena "možnost pritožbe na vsako oceno", kot tudi, da je mogoče za vsako stvar podati anonimno prijavo na šolsko inšpekcijo. "To, da sem nekaj anonimno prijavil, namreč pomeni, da se o težiavi s šolo nisem nič pogovarjal, da z njo nisem vzpostavil nobene komunikacije in sem jo obšel. Ampak na koncu se vsi problemi znova rešujejo v šoli, če ne prej, ko inšpektorji ob prijavi pregledujejo dokumentacijo," ugotavlja.

Na pomislek, da se starši za anonimne prijave najverjetneje odločajo, ker se bojijo povračilnih ukrepov šole ali učiteljev, pa dodaja, da gre predvsem za gradnjo kulture zaupanja: "Slednjo je treba zgraditi, z anonimnimi prijavi pa jo gradimo v nasprotno smer."